

Munnhelse i et utvidet helseperspektiv

Verden kommer stadig nærmere vår del av verden, vårt liv og vårt yrkesliv. Krigen i Ukraina har tydeliggjort behovet for samarbeid og allianser, og behovet for at vi strekker ut en hånd for å hjelpe. Dette behovet er ikke nytt, men det er økende. Flyktninger kommer fra mange områder i verden, og selv om det ikke skrives mye om de andre landene i mediene, så er de ikke glemt. Helse- og omsorgstjenesten i Norge arbeider hardt for å ivareta disse menneskene på best mulig måte. I dette har hele tannhelsetjenesten en viktig rolle. Mange av flyktningene kommer fra land som har dårligere munnhelse enn det vi er vant til i Norge. Kariesproblemer, munnhulesykdommer, uoppdagede helseplager, liten eller ingen tidligere erfaring hos munnhelsepersonell, manglende opplæring i egenomsorg av tenner og språkproblemer gir faglige utfordringer og behov for faglig utvikling og etterutdanning. Min erfaring er at nå mobiliserer også tannlegene og alle aktørene innen tannhelsetjenesten. Vi strekker oss litt lenger. Det blir jeg stolt av å se. Vi er en viktig del av helsevesenet!

NTF er i disse dager i gang med en rekke endringsforslag til helsemyndighetene innenfor tann- og munnhelsefeltet. Vi arbeider aktivt politisk mot alle partiene på Stortinget for å få til en forståelse for at en helhetlig gjennomgang av hele tannhelsefeltet er meget viktig. Bare da kan vi få til en målrettet, rettferdig og ivaretagende tjeneste som følger utviklingen av resten av helse- og omsorgstjenesten og samfunnsutviklingen.

Et godt eksempel på behovet for modernisering av både Tannhelsetjenesteloven og Folketrygdloven er utviklingen innenfor psykisk helsevern. På 80-tallet da Tannhelsetjenesteloven ble vedtatt ble pasienter innlagt i lang tid på institusjoner. I dag overføres personer med psykiske helseplager raskt til kommunehelsetjenesten og til oppsøkende helsevern som ACT, FACT og liknende. Utviklingen har rett og slett løpt fra loven. På toppen av dette kreves det at personen må være alvorlig syk for at rettigheter skal utløses. Totalt sett medfører dette at mange pasienter mister rettig-

Foto: Kristin Aknes.

Min erfaring er at nå mobiliserer også tannlegene og alle aktørene innen tannhelsetjenesten. Vi strekker oss litt lenger. Det blir jeg stolt av å se. Vi er en viktig del av helsevesenet!

heter. NTF har sammen med Psykologforeningen, Norsk psykiatrisk forening og Norsk forening for allmenntilleggsmedisin påpekt dette til Helse- og omsorgsdepartementet med forslag om å forlenge rettighetene i seks måneder etter at personen er utskrevet, friskmeldt eller er overført til ambulering psykisk helsevern. Det samme mener vi må gjelde for Folketrygdens § 5.6 punkt 14. Det vil sikre at personene det gjelder i større grad har restkapasitet til undersøkelse og behandling i munnhulen. Og vi mener at dette må endres nå, før vi får en helhetlig gjennomgang av tjenesten. NTF er også i dialog med Norsk forening for allmenntilleggsmedisin for å se på behovet for legeerklæringer. Det er min klare mening at tannleger er best egnet til å vurdere om en person ikke kan klare å utføre egenomsorg i munnhulen, mens legeerklæringen er mer aktuelt i enkelte situasjoner utover dette. Tannleger er den gruppen innenfor helsevesenet som har breddekompetanse på munnhulen, og det er derav både gode, faglige argumenter for et redusert krav til legeerklæringer, samtidig som at dette bidrar til at fastlegene i mindre grad belastes med unødvendige henvendelser fra tannlegene.

Jeg har mange ganger sagt at jeg er stolt av å være tannlege og at jeg er stolt av å være en del av NTF. Jeg har tidligere takket studentene, universitetene, lærerne, forskerne, de tillitsvalgte i lokal- og spesialistforeningene og sekretariatet. Denne gangen har jeg lyst til å takke folka i utvalg av tillitsvalgte, UTVene. Disse er NTFs forlengede arm ut i fylkeskommuner, stat og samskipnad. Tannleger som bruker av sin tid for å gjøre arbeidsforholdene stadig bedre for alle våre medlemmer i offentlig tannhelsetjeneste og ved våre læresteder. Takk!

Jeg vil også takke alle dere som har svart på NTFs undersøkelse om kurs- og etterutdanningstilbudet. Dere bidrar til å gjøre NTF til en enda bedre forening for alle medlemmer.

NTFs visjon er; *dyktige og tilfredse medlemmer med fornøyde pasienter i en befolkning med god oral helse.*

Takk for at dere bidrar.